

Turuosaliste tagasiside elektrisüsteemi bilansihalduse garantiide muutmise avalikule konsultatsioonile

Tagasiside:

Vastaspoole krediidiriskide juhtimiseks tuleb alati arvesse võtta kõik arveldused antud vastaspoolega, kuna muudel juhtudel ei vähendata vastaspoole makseriske vaid lisatakse lihtsalt kulusid protsessidesse, mis lõppkokkuvõttes tõstavad elektri hindu ning tekitavad ebavajalikke turubarjääre vähendades omakorda konkurentsi. See aga ei peaks olema Eleringi eesmärk. Eelnevalt põhimõttest tulenevalt teeme, et garantiisumma arvutamisel tuleks kindlasti arvesse võtta lisaks eabilansi ostu-müügi summale ka tasakaalustamisvõimsuse ja aktiveerimiste kulu summat bilansihalduri portfelli kohta, ehk siis lisaks BRP arveldustele tuleb arvesse võtta ka BSP arveldused. Eleringi vastaspoole risk seotud kõikide Eleringi ja bilansihalduri vaheliste arveldustega.

Eleringi vastus: Võtame ettepaneku osaliselt arvesse – tasakaalustamisvõimsuse kulu (TVK) jääb garantiisumma arvestusest välja, nagu oli toodud ka avalikus konsultatsioonis, kuid nõustume kaaluma, et juhul kui bilansihaldur on samaaegselt ka reguleerimisteenuse pakkuja, võib ta garantiisumma arvestuses saldeerida reguleerimisenergia ja -võimsuse maksete summasi. Sellisel juhul peaks poolte vahel olema sõlmitud leping, mille alusel tehakse väljamaksed saldeeritult koos bilansienergia ostu-müügiga ja muud olulised nõuded.

Tagasiside:

Mõistlike bilansihalduse kulutuste, elektri lõpphinna ning konkurentsi säilimise huvides oleks kindlasti mõistlik kaaluda lähenemist, kus kõrgendatud muutgarantiisid küsitakse olukorras kus bilansihaldur on maksega hilinenud näiteks viimase 6 kuu jooksul. Muus olukorras võiks säilida pigem madalam koefitsient

Eleringi vastus: Võtame ettepaneku kaalumiseks.

Tagasiside:

Bilansiturul oli eelmine aasta kindlasti erakordne ning tänu kiirelt reageeriva akusalvestuse ning paljude muude varade tulekule reguleerimisturule vähenevad bilansikulud kõikidele turuosalistele oluliselt järgnevatel aastatel. Seetõttu peaks ka garantiide arvestuses olema dünaamilisus, mis võtab arvesse turgude pidevat muutust väiksemate bilansikulude suunas isegi ilma prognoosimise täpsust suurendamata. Seetõttu peaks kindlasti garantiisummade arvutamisel aluseks olema libisev jooksev periood (hetkel tundub justkui, et ettepanek on arvutada järgnevaks kalendriaastaks võttes aluseks 12 kuud oktoobrist septembrini) ning seda lühem kui 12 kuud, kuna see kajastab paremini ka bilansiportfelli muutusi, ent on samas piisavalt

pikk, et arvesse võtta erinevate "hooaegade" mõjusid. Ka Lätis AST kasutab libisevat 6 kuud; Eriti oluline on see juhtudel kui suured kliendid liiguvad väiksematest bilansipiirkondadest teistesse.

Eleringi vastus: Oleme nõus, et garantiisumma arvutus peaks olema pidev ja ajakohane protsess ning teeme muudatusettepaneku lähtuda garantiisumma arvutamisel 6 kuu libisevast perioodist.

Tagasiside:

Paluks arvutuslikku selgitust kui suur on täpsemalt bilansihaldurite eelmise püsigarantii ümberarvutamise suurimate bilansienergia netomüükide mediaansumma (uutele turuosalistele rakendatav)? Kui palju see oleks eelmise aasta teoreetilisel näitel? Ilma selleta on raske öelda, kas tegemist on ebamõistliku turutõkkega, mis vähendab konkurentsi või mitte.

Eleringi vastus: 2025. a andmetega oleks mediaansumma olnud ca 88 tuh eurot. Tagasiside põhjal muutsime ettepanekut ning mediaani enam ei kasutata – uutele bilansihalduritele rakendub minimaalse garantiisummana 100 000 eurot kuni on täitunud 6 kuud tegutsemist.

Tagasiside:

Paluks täpsustada ka mida täpselt võetakse aluseks maksimaalse bilansienergia netomüügi arvestamisel - lõplikud (korrigeeritud) või esialgsed numbrid? Eelmisel aastal olid korrigeeringud sageli väga suures mahus (kuni 1 mln € meie kogemusel).

Eleringi vastus: Kui garantiisummasid arvutada jooksvalt iga kuu, siis viimased kaks kuud tuleb võtta arvesse esialgsete aruannetena ja varasemad kuud lõplike aruannetega.

Tagasiside:

Kas Elering maksab deposiidi eest ka intressi?

Eleringi vastus: Süsteemihaldur tagastab bilansihaldurile garantii summade hoidmise eest intressitulu, täpsemad tingimused saavad olema bilansilepingu tüüptingimustes.

Tagasiside:

Kas turuosalistel on õigus küsida tagatist ka Eleringilt kui Elering hilineb maksetega.

Eleringi vastus: Nõustume, et maksetähtaegadest kinnipidamine on kriitilise tähtsusega ning süsteemihaldurina peab Elering tagama õigeaegsed arveldused. On kahetsusväärne kui on esinenud juhtumeid, kus maksetega on viibitud. Turuosaline võib arvestada, et juhul kui aruanded on kooskõlastatud, arveldusse edastatud ning maksetähtaeg on mõistlik ja kooskõlas õigusaktides sätestatud tähtaegadega, ei tohiks Elering maksetega hilineda. Garantii esitamine turuosalisele ei ole vajalik, kuna Elering reguleeritud riigiettevõttena ei saa jääda turuosalisele võlgu maksejõuetuse tõttu.

Tagasiside:

Minimaalne tagatise summa on 100 000 EUR. Kui netosaldo on kõigem kui 100000 EUR, siis tagatise lisanduv osa on netosaldo miinus 100000 EUR, kui netosaldo on alla 100000EUR, siis tagatise suurus on 100000 EUR.

Eleringi vastus: Võtame ettepaneku arvesse ja tagasisidest lähtuvalt oleme muutnud meetodika ettepanekut– 100 000 eurot on minimaalse garantiisumma tase, mitte täiendsumma.

Tagasiside:

Tegutsemaid ja uusi bilansihaldureid käsitletakse eraldi.

Eleringi vastus: Nõustume.

Tagasiside:

Bilansihalduri portfelli klientide juures agregatorite poolt tekitatud neto bilansikulu muutus võetakse arvestusest välja.

Eleringi vastus: Agregatoritele on rakendatud tsentraalne arveldusmudel ning täiendav kaudne kulu garantiisumma hindamiseks ei ole teostatav.

Tagasiside:

Vea arvutuse aluseks võiks olla eelmise 6 kuu tagasi vaatav libisev kõrgem neto saldo.

Eleringi vastus: Ettepanek on arvesse võetud – teeme muudatuse, et garantiisumma arvutamisel lähtutakse 6 kuu tagasi vaatavast libisevast perioodist.

Tagasiside:

Tagatise uuendamine toimub koos bilansi arvestusega, mis lisatakse eraldi reale bilansiarvestuse lehel ja hakkab kehtima järgmisest kalendrikuust.

Eleringi vastus: Ettepanek on arvesse võetud.

Tagasiside:

Tagatise seadmise tähtaeg on kuu viimane tööpäev või 14 päeva peale arvestuse saamist, kumb iganes on hilisem. Sealhulgas ka Eleringi poole rahalise tagatise tagasimakse.

Eleringi vastus: Ettepanek on arvesse võetud, aga lisame ka ettepaneku viia sisse süsteemihalduri poolne ühepoolne arvete väljastamine maksetähtaja 14 p arve väljastamisest.

Tagasiside:

Tasakaalustamisvõimuse tasu ei ole arvestatud bilansihalduse tagatise osana.

Eleringi vastus: Nõustume. Seda nägi ette ka Eleringi ettepanek AK dokumendis.

Tagasiside:

Teadupärast elering teeb tagantjärele korrektsioone bilansile. Kuidas neid rakendatakse uues mudelis?

Eleringi vastus: Viimased kaks kuud on esialgsete aruannetena ja varasemad kuud lõplike aruannetega.

Tagasiside:

Kuidas on plaanis käsitleda Eleringi poolt tellitud agregatorite tegevust bilansihaldurite portfellis olevate klientide juures? Kui Eleringi sisendina suureneb bilansihalduri viga ehk kulu, siis kas sellisel juhul arvestatakse see netokulu summast maha? Kui ei, siis siin tekib vastuolu, kus

Eleringil reaalselt ise suurendab bilansihalduri tagatist oma tegevuse läbi. Sellisel juhul ei ole tegemist läbipaistava ja ühtse süsteemiga. Kui Elering ei arvesta agregeerimisest tekkinud viga netokulust välja, siis see võib sundida bilansihaldureid agregatori teenust ostvaid kliente portfelist välja liigutama või arvestavalt nendega seotud teenustasusid tõstma. Sellisel juhul tõuseb agregeerimiskulu hind ka Eleringi, kui süsteemi halduri jaoks. Antud tegevus taaskord tõstaks bilansihindasid, mis omakorda agregeerimiskulusid ja bilansihindasid jne ehk tegemist oleks spiraaliga, kus potentsiaalselt kulu süsteemi sees ainult kasvaks.

Eleringi vastus: Agregatoritele on rakendatud tsentraalne arveldusmudel ning täiendav kaudne kulu garantiisumma hindamiseks ei ole teostatav.

Tagasiside:

Ühe garantii variandina on pangagarantii ja teadupärast ei liigu pankades asjad ülemäära kiiresti. Kui pikk periood on plaanis jätta bilansihalduritele, et korrigeerida/lisada garantiisid?

Eleringi vastus: Garantiina on võimalik kasutada nii pangagarantiid kui ka rahalist deposti, mis annab turuosalistele paindlikkuse valida sobivaim.

Tagasiside:

Kas on mõeldud ka alternatiivile, kui portfelli haldur ei soovi tõsta garantiid vaid hoopis otsustab vähendada portfelli ehk seejuures ka bilansikulu riski. Kuidas sellisel juhul protseduur oleks? Või sellisel juhul on plaanis suruda jõuga peale garantii suurendamine või lõpetada bilansihalduse leping antud osapoolega? Sellisel juhul tekib väga suur risk tarbijate jaoks ning potentsiaalne hilisem pankrott bilansihalduri vaates.

Eleringi vastus: Garantiinõude eesmärk ei ole sundida bilansihaldurit garantiid suurendama, vaid tagada süsteemihalduri krediidirisk. Kui bilansihaldur otsustab vähendada oma portfelli ja seeläbi ka bilansikulu riski, kajastub see järgmistes arveldusperioodides ning vastavalt väheneb ka nõutav garantiisumma.

Tagasiside:

Oluline on, et bilansihalduri garantii oleks riskipõhine, proportsionaalne ja turu toimimist toetav. Ehkki garantii suurus on tõepoolest pikaajaliselt olnud samal tasemel, on kehtiv süsteem siiski praktikas toimunud ning meile teadaolevalt ei ole esitatud ka andmeid selle kohta, et süsteemihalduri krediidirisk oleks viimastel aastatel kasvanud sellisel määral, mis õigustaks garantiinõude ületagamist.

Eleringi vastus: Bilansihalduritel on esinenud maksete häireid.

Tagasiside:

Meie hinnangul on põhjendatud lähtuda mahupõhisest garantiimudelist, kus garantii suurus on seotud bilansihalduri arveldustega, kuid ei sisalda täiendavat fikseeritud komponenti, s.t viimati pakutud +100 000 EUR lisatuna dünaamilisele komponendile on selgelt ületagamine. Seejuures

mahupõhine arvestus peaks olema tasakaalustatud ning vältima üksikute erandlike „tipukuude“ ebaproportsionaalset mõju sellele, kuna see ei arvesta bilansihalduri tegelikku keskmist riskiprofiili. Meie hinnangul oleks põhjendatud kujundada garantii suurus üksnes dünaamilise komponendi alusel, lähtudes bilansihalduri viimase kuue kuu arvestuses kolme suurima bilansienergia maksega kuu keskmisest summast. Selle kaudu on võimalik välistada, et üks erakorraline kuu määraks pikaajaliselt garantiimahu, kuid võimaldab lähtuda seejuures progressiivsest riskimudelist

Eleringi vastus: Muutsime ettepaneku metoodikat. Uue põhimõttena arvutatakse bilansihaldurite garantiisumma igakuiselt koos bilansiaruandega, lähtudes viimase kuue aruandeperioodi bilansienergia ostu-müügi netosaldest (sh viimased kaks kuud esialgsed ja neli kuud lõplikud). Korrigeeritud ettepaneku kohaselt on 100 000 eurot garantii miinimumsumma. Bilansihaldurile, kelle kahe suurima netomüügi summa ületab 100 000 eurot, on garantiiks vastavate kuude netomüükide summa (ei lisandu täiendavalt veel 100 tuh eurot). Uutele bilansihalduritele on 6 kuud perioodis garantiisumma 100 000 eurot.

Tagasiside:

Mis puudutab täiesti uute bilansihaldurite käsitlust, siis mõistame, et uute bilansihaldurite puhul võib olla vajalik ajutine erikäsitus. Samas peaks see olema selgelt ajaliselt piiratud, mõõduka garantiisummaga ning esimesel võimalusel peaks see olema asendatud tegelikel andmetel põhineva arvutusega. Seega on alles turule sisenevate ja nt kuni 6 kuud tegutsenud uute bilansihaldurite puhul põhjendatud rakendada ajutist nõ stardigarantiid või näiteks lühemaid arveldustsükleid, mis võimaldaks reaalse riski korral süsteemihalduril sellistel juhtumitel operatiivsemaid samme astuda. Mida rangem või oluliselt kallim on garantiimudel uutele turuosalistele, nagu hetkel ettepanek selle ette näeks, seda tõenäolisemalt loob see sisulise turuletuleku takistuse, mis ei toeta ka konkurentsi ja ei tohiks olla garantii eesmärk ega mõju.

Eleringi vastus: Oleme nõus, et uute bilansihaldurite puhul on põhjendatud ajutine erikäsitus, mis on ajaliselt piiratud ning asendub esimesel võimalusel tegelikel andmetel põhineva arvutusega. Samas oleme korrigeerinud ettepanekut selliselt, et uutele bilansihalduritele rakendub minimaalse garantiina 100 000 eurot ning see asendub dünaamilise, tegelikel arveldusandmetel põhineva arvutusega niipea, kui on täitunud 6 kuud selgitusaruandeid.

Tagasiside:

Kuna kavandatav garantiinõude väga oluline kasv tähendaks bilansihalduritele märkimisväärset lisakohustust, paluksime esitada ka selge ja tõendatud analüüsi selle kohta, kuidas on süsteemihalduri riskid kasvanud ning millises mahus realiseerunud, sh palume esitada statistika viimase 15 aasta jooksul realiseeritud bilansihaldurite garantiide mahu kohta ning olukorrad, kus garantii ei olnud bilansihalduri tekitatud kahju tagamiseks piisav. Avaliku konsultatsiooni

dokumendis on küll põgusalt puudutatud Taani, Läti ja Leedu näiteid, kuid paluksime selle osas esitada täpsem võrdlev analüüs naaberriikide lähenemisest (ka summaarselt), et vältida sellise sammuga Eesti turuosaliste ebasoodsamasse positsiooni asetamist, mis võimaldaks hinnata ka selle sammu mõju energiaturu toimimisele laiemalt.

Eleringi vastus: Garantiide muutmise vajalikkus oli selgitatud ka AK dokumendis. Turuosalistelt laekunud tagasiside oli sisukas ning olulistes küsimustes ühisosa selgelt eristatav, mistõttu saame muudatusettepanekut vastavalt tagasisidele kohandada.

Tagasiside:

TVT, kui avalikõigusliku tasu kogumise kohustus ei tohiks suurendada bilansihalduri garantii nõuet kuna see ei ole sõltuv bilansihalduri tegevusest.

Eleringi vastus: TVK ei ole avalikõiguslik tasu ning avaliku konsultatsiooni dokumendis on rõhutatult välja toodud, et „Garantiisumma arvutatakse bilansienergia (ehk eabilansi) ostumüügi maksete summade alusel ning garantiisumma arvutamisel ei võeta arvesse tasakaalustamisvõimsuse kulu summat bilansihalduri portfelli kohta.“

Tagasiside:

Plaan jõustada selline muudatus alates 2027. aastast on soovmõtlemine, sest sellise muudatuse, millel on arvestatav mõju elektrihinna tõusuna Eesti tarbijatele, osas ei ole energeetika- ja keskkonnaminister veel isegi menetlemise algatamise otsust teinud ning avalikku kaasamist läbi viinud. Igal juhul oleks 2027. aasta liiga varajane ning vajadus on sellised turuosalisi, sh. elektritarbijaid oluliselt mõjutavatest otsustest anda teada 2 või rohkem aastat ette.

Eleringi vastus: Kommentaar võetud teadmiseks

Tagasiside:

Turuosaline üldjoontes toetab süsteemioperaator Elering soovi ajakohastada bilansihalduse garantiisüsteemi viisil, millega süsteemihalduri krediidirisk oleks senisest paremini kaetud. Samuti peame põhjendatuks, et garantiisüsteem oleks riskipõhine ning arvestaks bilansihalduri tegelikku turukäitumist. Samas leiame, et konsultatsioonidokumendis kirjeldatud dünaamilise riskikomponendi arvutamise meetodika vajab ümber muutmist (võrgueeskirja § 26 lõikes 3 kirjeldatud lähenemine), tagamaks muudatuste proportsionaalsus, vältimaks põhjendamatu kapitalikulu ning võimaldamaks uut bilansihalduritel tulevikus turule sisenemine.

Eleringi vastus: Võttes arvesse turuosaliste tagasisidet, oleme muutnud dünaamilise riskikomponendi arvutamise meetodikat, et see oleks paremini kooskõlas bilansihalduri tegeliku riskiprofiiliga ning ei tekitaks põhjendamatu turule sisenemise takistusi.

Tagasiside:

Dünaamilise riskikomponendi arvutamise põhimõtted tuleks muuta. Dünaamiline riskikomponent tuleks määrata määratud perioodi keskmise kalendrikuu netomüügi summa

alusel, mitte maksimaalse kuu alusel. Konsultatsioonidokumendi kohaselt arvutatakse vähemalt 12 kuud tegutsenud bilansihalduri dünaamiline riskikomponent tema viimase 12 kuu suurima ühekordse bilansienergia netomüügi makse summa alusel ning alates 2028. aastast selle kahekordse summana. Turuosaline ei pea sellist lähenemist põhjendatuks. Maksimaalse kuu kasutamine muudab tagatise suuruse ebaproportsionaalselt tundlikuks üksikute erakorraliste kuude suhtes. Elektriturul võib esineda üksikuid kuid, mil bilansienergia hinnad on erakordselt kõrged või portfelli tasakaalustamine ajutiselt kallim. Sellise üksiku kuu mõju kandub kavandatud mudelis edasi terveks järgneva perioodiks ning lukustab ebamõistlikult suure osa bilansihalduri käibekapitalist. Riskikomponendi eesmärk peab olema süsteemihalduri krediidiriski mõistlik ja proportsionaalne katmine, mitte erandlike hinnatippude pikaajaline ülekandmine tagatisnõudesse. Seetõttu tuleks dünaamilise riskikomponendi alusena kasutada määratud perioodi keskmist kalendrikuu netomüügi summat, mitte selle perioodi maksimumi. Dünaamilist riskikomponenti tuleks arvutada ümber neli korda aastas viimase kolme kuu põhjal, mitte üks kord aastas 12 kuu baasil Konsultatsioonidokumendi § 26 lõike 3 alapunkt c näeb ette, et dünaamiline riskikomponent määratakse kalendriaasta kohta üks kord aastas, 31. oktoobriks, võttes aluseks viimased 12 kuud. Turuosalise hinnangul ei ole see lahendus Eesti turu tegelikku portfellistruktuuri arvestades mõistlik. Praktikas on ainult üksikutel bilansihalduritel portfell, mille tootmisvõime on 12 kuu peale suhteliselt stabiilne. Oluline osa Eesti elektritootmisest, eeskätt päikeseelektri portfellid, sõltuvad hooajalistest teguritest. Kui tagatis määratakse kord aastas viimase 12 kuu kõrgeima kuu alusel, tekib taastuvenergia portfelliga bilansihalduritele kunstlikult kõrge finantskoormus ka nendel perioodidel, mil nende tegelik riskiprofiil on oluliselt madalam. Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku arvutada dünaamiline riskikomponent ümber neli korda aastas, võttes iga ümberarvutuse aluseks viimase kolme kalendrikuu keskmise netomüügi summa. Selline mudel on põhjendatud, sest: järgib oluliselt paremini portfelli sesoonsust; vähendab põhjendamatu käibekapitali sidumist; säilitab riskipõhisuse; vähendab turule sisenemise ja turul laienemise barjääre (uutele) bilansihalduritele. Lisaks märgime, et konsultatsioonidokumendis on viidatud sellele, et Põhjamaades uuendatakse tagatise regulaarselt, tavapäraselt kord nädalas. Eesti kontekstis oleks kvartaalne ümberarvutus seega pigem mõõdukas kui liigselt koormav lahendus.

Eleringi vastus: Nõustume, et garantiisumma kujunemine peab olema proportsionaalne. Seetõttu oleme muutnud meetodikat selliselt, et garantiisumma arvutamine toimub jooksvalt igakuiselt 6 kuu libiseva perioodi alusel, mis tagab ajakohasema ja paremini bilansihalduri tegelikku riskiprofiili kajastava tulemuse. Samas ei võta me üle ettepanekut kasutada üksnes keskmist netomüügi summat, vaid näeme ette, et garantiisumma peaks olema bilansihalduri kahe viimase suurima netomüügi summa või 100 000 eurot. Bilansilepingute ülesõtmise ja

arvete tasumise protsess tähendab, et bilansihalduril võib tekkida süsteemihalduri ees maksevõlg kuni ligikaudu kolme kuu ulatuses.

Tagasiside:

Eleringi praegune meetodikaettepanek võib pärssida turu arengut, kuna loob kunstliku barjääri uute bilansihaldurite turule sisenemisele. Arvesse tuleb võtta Eesti elektritootmise portfelli tegelikku läbilõiget. Kavandatud 12 kuu maksimumil põhinev mudel sobib paremini portfellidele, mille tootmine on aasta läbi ühtlane, kuid sellised portfellid on Eesti turul pigem erand. Taastuvenergia põhiste portfellide puhul tähendab see, et tagatisnõue ei kajasta tegelikku ja ajas muutuvat riskiprofiili, vaid eeldab sisuliselt aastaringselt kõrget finantsvõimekust. See toob kaasa ebamõistlikult kõrged kulud turule sisenemiseks ja konkurentsi vähenemise bilansihalduse turul, soosides eeskätt tänaseid suuremaid ühtlasema tootmisprofiiliga turuosalisi. Seetõttu on oluline, et garantiisüsteem maandaks krediidiriski, kuid teeks seda viisil, mis ei moonuta turgu ega loo põhjendamatuid eeliseid üksikutele tänastele ega tulevastele turuosalistele.

Eleringi vastus: Võttes arvesse turuosaliste tagasisidet, oleme muutnud meetodikat selliselt, et garantiisumma arvutatakse igakuiselt 6 kuu libiseva perioodi alusel, mis arvestab paremini portfelli muutusi, sesoonsust ning vähendab ebaproportsionaalse finantskoormuse riski.

Tagasiside:

Peame põhjendatuks, et uusi bilansihaldureid käsitletakse tegevuse alguses eraldi, kuna neil puudub piisav ajalooline andmestik. Samas peaks ka uute bilansihaldurite puhul meetodika olema võimalikult proportsionaalne ning võimaldama kiiret üleminekut tegelikel tarnetel põhinevatele arvutustele. Uue bilansihalduri tagatisnõue ei tohiks põhineda meetodikal, mis peegeldab turu üldist tipuolukorda rohkem kui konkreetse bilansihalduri tegelikku riskiprofiili. Niipea kui bilansihalduril on tekkinud piisav tegelik tarnete ajalugu, tuleks rakendada sama põhimõtet nagu tegutsevate bilansihaldurite puhul (st lühikese ajavahemiku keskmisel põhinevat ning regulaarselt uuendatavat riskikomponenti).

Eleringi vastus: Nõustume, et uute bilansihaldurite käsitus peab olema ajutine ja proportsionaalne ning võimaldama kiiret üleminekut tegelikel andmetel põhinevale arvutusele. Oleme vastavalt korrigeerinud meetodikat nii, et uutele bilansihalduritele rakendub esialgu (6 kuud) minimaalne garantiisumma.

Tagasiside:

Nõustume, et seni kehtiv tagatissumma meetodika on ajale jalgu jäänud ning mõistame nii selle ajakohastamise soovi kui ka vajadust. Samas leiame, et avalikule konsultatsioonile esitatud ettepanek praegusel kujul raskendab oluliselt uute bilansihaldurite turule sisenemist. Piiratud konkurents on kasulik olemasolevatele bilansihalduritele, kuna võimaldab säilitada või isegi

suurendada kasumimarginaale. See aga tähendab suures tõenäosuses kõrgemat koguhinda lõpptarbijatele ning tootjatele madalamat elektri eest saadavat netotulu.

Eleringi vastus: Nõustume, et garantiisüsteemi ajakohastamisel tuleb arvestada ka mõjuga konkurentsile ja turule sisenemise võimalustele. Oleme ettepanekut vastavalt korrigeerinud, et tagada proportsionaalsem ja dünaamilisem lähenemine.

Tagasiside:

On mõistetav, et alustavate bilansihalduritega kaasnev risk on keskmisest kõrgem. Kuid samal ajal ei ole alustajate portfellid üldjuhul mahult piisavalt suured, et küündida bilansihaldurite mediaansummani, mis sisaldab metoodiliselt ka väga suuri portfelle (nt Enefit). Selline lähenemine karistab ebaoproportsionaalselt väiksemaid bilansihaldureid ning ei toeta konkurentsi arengut elektriturul.

Eleringi vastus: Nõustume, et uute ja väiksemate bilansihaldurite käsitus peab olema proportsionaalne ega tohi tekitada põhjendamatu konkurentsimoontust. Oleme vastavalt muutnud ettepanekut ning loobunud turu mediaanil põhinevast lähenemisest, rakendades uutele bilansihalduritele minimaalse garantiisumma, mis asendub esimesel võimalusel tegelikel andmetel põhineva arvutusega.

Tagasiside:

Teeme ettepaneku muuta metoodika punkti 4(c) järgmiselt: „Süsteemihaldur määrab uutele bilansihalduritele dünaamiline riskikomponendi kalendriaasta kohta tähtajaga 31. oktoobriks Eesti bilansipiirkonna bilansihaldurite netomüükide alumise poole mediaansummade alusel kusjuures võttes aluseks viimased 12 kuud perioodi möödunud kalendriaasta oktoober kuni jooksva kalendriaasta septembrini. Bilansihalduril tuleb talle ettenähtud püsigarantii summa esitada enne bilansilepingu sõlmimist.“ Selline lähenemine: väldib turu liigset kontsentreerumist suurte bilansihaldurite kätte; soodustab konkurentsi; toetab elektrituru toimimist ning tasakaalustatumat hinnakujunemist nii tootjatele kui tarbijatele.

Eleringi vastus: Oleme ettepanekut arvesse võtnud osaliselt – loobusime mediaanil põhinevast lähenemisest uute bilansihaldurite puhul ning rakendame selle asemel minimaalse garantiisumma, mis on selgem ja prognoositavam ning väldib turu struktuurist tulenevaid moonutusi. Samas nõustume, et metoodika peab toetama konkurentsi ning võimaldama uutel turuosalistel turule siseneda, mistõttu asendub minimaalne garantii peale 6 kuud perioodi tegelikel andmetel põhineva arvutusega.